

STYRELSEBERÄTTELSE FÖR ÅR 1980

Sektionen har som delorganisation i Svensk förening för Näringslära under 1980 deltagit i planeringen av programmet för denna huvudförening.

Sektionen har genom sin ordförande varit representerad i Svenska Läkaresällskapets nämnd och därvid aktivt kunnat delta i utformningen av sällskapets remissyttranden i de avseenden som speciellt berör näringsläran.

Bland de övriga aktiviteter av intresse inom näringslära märktes under året bl.a:

Nordiska Näringsrekommendationer

Vid nutritionskongressen i Helsingfors sommaren 1980 presenterade en nordisk arbetsgrupp förslag till gemensamma nordiska näringsrekommendationer. Dessa rekommendationer bygger på den nuvarande näringssituationen i de nordiska länderna, och gäller friska personer med normal fysisk aktivitet. De gäller den normala kosten, i princip för ett genomsnittligt intag under en vecka. Avsikten är att dessa rekommendationer skall kunna användas som ett underlag för näringspolitiska beslut, för undervisning och upplysning samt som riktlinjer vid planering och värdering av olika kosten. I Helsingfors framfördes vissa avvikande meningar rörande detaljer, men i stort sett var man enig om huvuddragen i arbetsgruppens förslag. Ett slutgiltigt förslag kommer att framläggas till den Nordiska kongressen i Bergen 1984.

Maten, makten och människan

Forskningsrådsnämnden tillsatte 1977 en utredning som arbetat med uppgiften att kartlägga behovet av forskning och föreslår riktlinjer för forskningsverksamheten inom området livsmedelsproduktion, konsumtion och kostvanor. Utredningen fastslår att forskningsinriktningen framförallt bör koncentreras på sex temata: livsmedelskonsumtion i historisk belysning, metodik för kostundersökningar, kost och hälsa, framtida produktions- och konsumtionssystem, mat som social faktor och samhällspolitik inom livsmedelsområdet. Betänkandet ventileras vid en öppen debatt där en rad inbjudna framförde synpunkter på utredningsförslag. Utredningsgruppen räknar med att

forskningsledare för varje tema skall kunna engageras under vårterminen 1981 och att projekt ska kunna byggas upp från den 1 juli 1981 under förutsättning att en rad samverkande och samfinansierande forskningsorgan kan involveras i uppbyggnadsprocessen.

Sambandet kost - cancer

Under året har en intensiv debatt seglat upp i massmedia rörande samband mellan kost och cancer. Detta område avhandlades vid Riksstämman 1979 då Jan-Åke Gustafsson höll en föreläsning över ämnet kost och cancer (Gunnar Leviíns Minnesföreläsning). Debatten stimulerades under augusti månad av det faktum att en konferens i Oslo om cancers epidemiologi betonade vikten av kostfaktorer i samband med etiologien till cancer. Ungefär samtidigt publicerades en rapport från Cancer- och miljöregistret som i stora stycken tolkades som stöd för uppfattningen att vår livsstil är av stor betydelse för uppkomsten av cancer. Slutligen publicerade Gunnar Jegrelius i Vadstena en rapport rörande uppkomsten av cancerframkallande ämnen i samband med upphettning av kött. För att följa upp denna debatt anordnade Statens Livsmedelsverk torsdagen den 23 oktober en konferens med experter inom området. Enighet rådde vid mötet att ämnesområdet har hög aktualitet och att ökade insatser är att förvänta inom kort. I samband med detta möte anordnades även en presskonferens varvid journalisterna informerades om Livsmedelsverkets aktiviteter på området.

Under året har Socialstyrelsens medicinska expertgrupp för kost och motion (MEK-gruppen) diskuterat nödvändigheten av en ökad uppmärksamhet rörande problematiken kring kost och cancer. Enligt vissa bedömare har ungefär hälften av samtliga cancersjukdomar anknytning till kostfaktorer och med tanke på att detta problemkomplex tidigare rönt ett tämligen ljumt intresse bland landets näringsfysiologer är det nu väsentligt att ta ställning till ev. åtgärder för att öka forskningen på området inom landet. En inventering av kunskapsläget kommer att ske i samband med ett symposium rörande kost och cancer som anordnas i Stockholm den 3-4 februari 1981 av Socialstyrelsen i samarbete med Livsmedelsverket. Till denna konferens kommer ett flertal utländska och svenska experter att inbjudas och avsikten är att ge inbjudna vetenskapsmän och beslutsfattare en allmän översikt av området. Konferensen avslutas med en diskussion och presskonferens.

Obesitas-problematiken

I oktober 1980 anordnades i Rom den 3:e internationella obesitaskongressen som samlade ett stort antal deltagare från Sverige. Vid kongressen fastslogs, att det är väsentligt att betrakta övervikt som en kronisk sjukdom med recidiverande perioder och att antalet "botade" individer är litet. Dock är det möjligt att åstadkomma vinster för individ och samhälle genom att varva lämpliga behandlingsalternativ. Vid kongressen underströks betydelsen av att forskningsresultat inom terapiområdet utgörs av långtidsredovisningar. Speciellt intresse tilldrar sig för närvarande det bruna fettets betydelse inom termogenesen sannolikt kan vara underskattat hos homo. Det är ännu för tidigt att uttala sig om huruvida överviktiga individer har ett defekt fungerande brunt fett, men flera preliminära forskningsresultat antyder att brunt fett skulle kunna vara en faktor som förklarar diskrepanserna i tidigare undersökningar, då man haft svårigheter att exakt kartlägga energiförbrukningen hos överviktiga individer.

Intresset för forskning kring obesitas är i tilltagande: 3 internationella tidskrifter utges nu enbart inom detta fält, en internationell förening är under bildande och man kan sannolikt emotse en nordisk sammanslutning. Planer finns på att åstadkomma en diskussionsklubb inom StorStockholmsområdet som ett första informellt försök att samla intresserade forskare i tvärvetenskapliga projekt.